
ВАРНЕНСКИ СВОБОДЕН УНИВЕРСИТЕТ
"ЧЕРНОРИЗЕЦ ХРАБЪР"

СТ А Н О В И Щ Е

от проф. д.ик.н. Красимир Марков Марков,
професор в катедра „Педагогика и управление на образованието” при
Педагогически факултет на Шуменски университет „Епископ Константин
Преславски”

на дисертационния труд
на проф. д-р Валери Стилков Стоянов

на тема **„Системен модел за изследване на психичния стрес в организационна
среда: нов синтез“**

за присъждане на научна степен „доктор на науките“ в област на висше
образование: Социални, стопански и правни науки, професионално направление
3.2. Психология

Варна 2017

Становището е възложено по решение на Научното жури, определено със Заповед № 1584/29.11.2017 г. на Ректора на Варненски свободен университет.

Дисертационният труд разглежда проблема за стреса в организационна среда като се прави ревизия на съществуващите модели, чрез прилагане на психологически подход към стреса и синтезиране и апробиране на нов системен модел за изследването му в организацията.

Актуалността на дисертационния труд е свързана със следните обстоятелства:

✓ Динамичното развитие на организациите и организационни промени, като резултат от глобализацията на икономиката, ускореното развитие на дигитализацията и необходимостта от постоянни технологични и структурни промени, квалификация и преквалификация на служителите.

✓ Редица изследователи подчертават трудността за емпирична валидизация на системни модели за изследване на психичния стрес в организационна среда поради това, че следва да се отчита сложна съвкупност от фактори.

Дисертационния труд е в обем от 273 страници, изграден е от увод, шест основни глави, изводи и перспективи, литература, 76 фигури, 111 таблици, като са цитирани и използвани 263, от които 96 на кирилица и останалите на латиница. Представлява научно изследване, в което е направен систематичен анализ на съществуващите теории и възгледи, и на собственото емпирично изследване.

Проф. В. Стоянов е направил изключително точна преценка на състоянието на изследвания от него проблем, за което вероятно му помага и интереса, който е проявявал към темата за стреса, и продължителната му дейност за изследване на състоянието на проблема, както в теоретичен, така и в експериментален план. Изследвайки теоретичните аспекти на биологично ориентираната теория на Х. Селие и съпоставяйки ги с променения подход за анализа на стреса в когнитивно ориентираната теория на Р. Лазаръс, той идва до идеята за комплексен подход към изследването на стреса, в който да се отчитат както физиологичните изменения и реакции при стрес, така и психичните такива. В тази връзка, съществен проблем

при анализиране на различните модели за изследване на психичния стрес в организационна среда е, да се оценят и възможностите им за извличане и апробиране на успешни стратегии за управление на стреса.

При синтезирането на нов модел за изследване на стреса в организационна среда и анализиране на резултатите от емпиричните изследвания за валидизацията му, е направен опит да се очертаят възможностите за управление на стреса в организационна среда. За да постигне това В. Стоянов анализира съществуващите модели за изследване на психичния стрес в организационна среда и прави сравнителен анализ на две групи модели, първата от които се отнася до взаимоотношението между стресори и последици от стреса и втората концентрирана върху това, какви са последиците, когато индивида е изложен на влиянието на стресорите. Изключително добро впечатление прави направения от автора критичен анализ на ролята на личността в различните модели за изследване на стреса в организационна среда, което е и негов личен принос. Изследвайки идеята за единство на човека и средата, авторът логично води своя анализ до прилагане на системен подход, което му позволява изключително прецизно да определи целта и задачите на изследването, както и да формулира очакванията от него в девет хипотези. Методиката на изследването включваща осем от най-сериозните инструменти съществуващи към момента за изследване на стреса и организационната среда, както и прецизно подбраните методи за статистическа обработка на информацията, включваща седем методи за статистическа обработка позволява да се постигне висока степен на достоверност на получените резултати, което позволява с основание да твърдим, че разработения в резултат на изследването системен модел за изследване на психичния стрес в организационна среда е валиден и може да бъде прилаган в различни организационни структури. Авторът е предвидил ограничения на изследването, които по същество показват изключително доброто познаване на изследваната проблематика.

В дисертацията се очертават научни приноси свързани най-вече със синтезирането на нов модел за изследване на психичния стрес в организационна

среда с основна заслуга на автора, освен създаването и неговата емпирична верификация. Валидизацията на модела, чрез проверка на хипотезите показва, че същия може да се използва в различни организационни среди, както за изследване на психичния стрес, така и за извеждане на практически подходи за управление на стреса и верифициране на програми за организационно развитие. Доказана е ролята на активните стратегии за справяне със стреса на основата на тяхното позитивно влияние върху ефектите му. Защитено е разбирането, че индивидът задава параметрите, границите на ситуацията, като системообразуващия фактор за ситуацията е индивидуално-психичното.

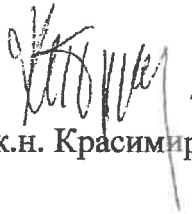
Същевременно разработките на автора по проблемите на психичния стрес в организационна среда са отчетени в различни научни трудове и са използвани за емпирични изследвания като част от проекти. Те са използвани и в обучението на студенти ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“

Авторефератът отговаря на всички изисквания за подобен вид труд и представя систематично и ясно основните моменти от дисертацията.

От дисертационното изследване проличава отличната теоретична и методологическа подготовка на докторанта, овладял технологията на научното изследване на равнище, което дава възможност да планира и провежда самостоятелни експериментални изследвания и в други области на научното знание. Тази своя методологична и теоретична подготовка докторантът демонстрира и в 38 броя публикации свързани с дисертационния труд

Резултатите от научното изследване са актуален опит да се отговори на потребността от разработване на системен модел за изследване на психичния стрес в организационна среда. Въз основа на изложеното по-горе, предлагам на уважаемите членове на Научното жури да вземат решение на **проф. д-р Валери Стоилов Стоянов** да се даде научна степен "доктор на науките".

Изготвил становище:

проф. д.ик.н. Красимир Марков